

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Sakstype: Vedtakssak
Møtesaksnr.: V-sak 3
Møtenr.: 5/2016
Møtedato: 13-14. september 2016
Notatdato: 1. september 2016
Arkivsaksnr.:
Saksbehandler: Pål Vegard M. Pettersen, Enhet for lederstøtte

Utviklingsavtale mellom UiO og Kunnskapsdepartementet

Bakgrunn

Det vises til tidligere diskusjoner i styret vedrørende utviklingsavtale mellom UiO og Kunnskapsdepartementet, jf. D-SAK 4 på styremøtet 14. mars og D-SAK 3 på styremøtet 20-21. juni.

Iht. departementets tilbakemelding på UiOs opprinnelige innspill til utviklingsavtale, samt opplegg for videre prosess for utforming av avtalen, har universitetsledelsen - i samarbeid med dekanene - utformet et revidert innspill til departementet vedrørende mulige utviklingsmål og måleparametere i utviklingsavtalen.

Videre prosess

I etterkant av styremøtet vil universitetsledelsen sende det reviderte innspillet til departementet. Deretter vil departementet legge opp til dialog med den enkelte institusjonen for å komme frem til en omforent tekst til tildelingsbrevet for 2017.

FORSLAG TIL VEDTAK:

Styret slutter seg til utkastet til revidert innspill vedrørende utviklingsavtale mellom UiO og Kunnskapsdepartementet, med de føringer som fremkommer i møtet.

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Pål Vegard M. Pettersen
strategiansvarlig forskning og utdanning

Vedlegg:

- Utkast til revidert innspill til Kunnskapsdepartementet vedrørende utviklingsavtale

- Innspill til Kunnskapsdepartementet vedr. utviklingsavtale 15.04.16
- Etatsstyring 2016 - Tilbakemelding til Universitetet i Oslo [inkludert tilbakemelding på innspillet til mål i utviklingsavtalen 2016] 29.06.16
- Brev fra KD om videre prosess for utviklingsavtale 29.06.16

Kunnskapsdepartementet

Dato: xx. september
2016

Deres ref.:
Vår ref.: 2016/1367

Revidert innspill vedr. utviklingsavtale [VERSJON PER 01.09.16]

Vi viser til vårt opprinnelige innspill til utviklingsmål i den planlagte utviklingsavtalen mellom Universitetet i Oslo (UiO) og departementet, jf. brev til departementet datert 15. april d.å. For utdypende kommentarer vedrørende den generelle innretningen på utviklingsavtaler, samt UiOs motivasjon for å inngå en slik avtale med departementet, henviser vi til nevnte brev.

Vi vil igjen understreke at det er et grunnleggende premiss for utformingen av en utviklingsavtale at denne bidrar til å videreutvikle UiO som Norges ledende høyere utdanningsinstitusjon og et internasjonalt toppuniversitet – hvor *forskning, utdanning, formidling og innovasjon* virker sammen på sitt beste. Det er som ledende forskningsintensivt universitet innenfor et bredt spekter av disipliner og fag UiO ønsker å utvikle seg og profileres ytterligere – samtidig som vi er opptatt av at profesjonsfakultetenes brede samfunnsansvar ivaretas. Dette er forankret i ambisjonene i vår egen *Strategi 2020*¹.

I forlengelsen av fellesmøtet mellom institusjonene og departementet 29. april, samt etatsstyringsmøtet 3. juni, vil vi gjerne benytte muligheten til å komme med et revidert innspill om de mulige utviklingsmålene som kan inngå i en utviklingsavtale.

UiOs ledelse vil i løpet av høsten – parallelt med de videre forhandlingene med departementet – arbeide videre med intern forankring av de foreslåtte utviklingsmålene samt ytterligere konkretisering og justering av disse i dialog med våre fakulteter og enheter.

Tidligere foreslåtte utviklingsmål

Vi minner innledningsvis om at vi i vårt innspill 15. april d.å. foreslo *økt internasjonalisering basert på grunnforskning av høyeste kvalitet – innenfor et bredt spekter av fag og disipliner* –

¹ <http://www.uio.no/om/strategi/Strategi2020Norsk.pdf>

Rektor

Postadr.: Postboks 1072 Blindern, 0316 Oslo
Kontoradr.: Lucy Smiths hus,
Problemveien 7, 9. et., 0313 Oslo

Telefon: 22 85 63 03
Telefaks: 22 85 44 42
postmottak@admin.uio.no
www.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

som overordnet tema for en eventuell utviklingsavtale mellom UiO og departementet, operasjonalisert gjennom følgende utviklingsmål:

1. Økt internasjonal forskningsaktivitet/-finansiering: Deltakelse i det svært kompetitive forskningsprogrammet Horisont 2020 er en tydelig indikator på forskningskvalitet. UiO har økt EU-deltakelse som en av våre viktigste prioriteringer – i tråd med regjeringens Strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU. Når det gjelder ERC-tildelinger – hvor kvalitet i grunnforskningen er det eneste måleparameter – er UiO fremst i Norge; når det gjelder tilslag innenfor tematiske satsinger har vi et forbedringspotensial. Ved siden av fortsatt vekst i ERC og i øvrige deler av rammeprogrammet, vil UiO særlig legge til grunn en vekst i aktiviteten innenfor livsvitenskaps- og innovasjonsfeltet – bl.a. ift. muliggjørende teknologier.
2. Økt internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid: Forskning kjenner ingen landegrenser. Et hovedmål i vår Strategi 2020 er at Universitetet i Oslo skal være et grensesprengende universitet, både faglig og geografisk. Det internasjonale engasjementet skal bli enda større, blant annet gjennom økt deltakelse i strategiske partnerskap og i det europeiske forskningsområdet. I tillegg til å måle deltakelse i Horisont 2020 vil vi vurdere nærmere om vi kan måle hvor mange internasjonale patenter som siterer UiOs forskning; antall vitenskapelige publikasjoner med utenlandske samarbeidspartnere; antall innvilgede NFR-prosjekter som inkluderer utenlandske samarbeidspartnere; og evt. forskeropphold ved utenlandske institusjoner av en viss varighet
3. Økt internasjonalisering av utdanningene hjemme og ute: For et forskningsuniversitet er forskning nært knyttet til – og avhengig av – utdanningsvirksomheten ved institusjonen. UiO har som ambisjon både å knytte forskning og utdanning enda tettere sammen, og samtidig bidra til økt internasjonalisering av utdanningene. Det har nylig kommet en rapport fra SIU om studentutveksling fra Norge som måler andelen ferdige kandidater som i løpet av sitt studium har gjennomført utenlandsopphold av en viss varighet. Resultatene viser at UiO har et potensial for forbedring på dette området, noe vi i lys av vår Strategi 2020 har som ambisjon å gjennomføre. I tillegg vil deltakelse i Erasmus+, samt antallet engelskspråklige utdanningstilbud (program/kurs), kunne være måleparameter.

Vi opplever fortsatt at disse utviklingsmålene i stort er i tråd med Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, særlig i forhold til de langsiktige prioriteringene om muliggjørende teknologier; et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv; og verdensledende fagmiljøer.

Revidert forslag til utviklingsmål

I lys av fellesmøtet 29. april samt etatsstyringsmøtet 3. juni, foreslår vi imidlertid – som indikert over – endringer i våre tidligere foreslåtte utviklingsmål. Som overordnet tema for utviklingsavtalen mellom UiO og departementet foreslår vi *økt internasjonalisering og utdanningskvalitet basert på forskning av høyeste kvalitet – innenfor et bredt spekter av fag og disipliner*.

Vi foreslår videre – hensyntatt signalene fra departementet – nedenstående reviderte utviklingsmål. Under hvert utviklingsmål foreslår vi 3-5 mulige milepæler/måleparametre; vi

ønsker ikke at rapporteringen skal bli for ressurskrevende og/eller byråkratisk, men at denne skal støtte opp under våre egne strategiske prioriteringer.

1. *Fremragende utdanningskvalitet*: For et ledende universitet er forskning nært knyttet til – og avhengig av – utdanningsvirksomheten ved institusjonen. UiO har som ambisjon å knytte forskning og utdanning enda tettere sammen og derigjennom styrke utdanningskvaliteten. Som et forskningsintensivt breddeuniversitet med flere universitetsmuseer ser vi også at vi har en unik mulighet til å skape enda mer tverrfaglige forsknings- og utdanningsmiljøer.
 - Mulige måleparametere/milepæler relatert til dette utviklingsmålet:
 - A. *Samordning av undervisningsressurser*: Som et ledd i arbeidet med utdanningskvalitet har universitetsstyret ved UiO besluttet at det skal bevilges midler til prosjektering av en koordinerende enhet for støtteressurser for utdanning. Etableringen av denne vil være en viktig milepæl for vårt lokale kvalitetsarbeid, og det forventes at en slik enhet kan være operativ medio 2017. I forlengelsen av dette har universitetsstyret bedt om at mulighetene for å opprette et akademi for fremragende utdanning vurderes.
 - B. *Fysisk læringsmiljø*: Dagens og morgendagens studenter er «født digitale». Dette stiller nye krav til læringsmiljøet ved vår institusjon. Med støtte i vår egen *Masterplan for eiendommer* vil UiO i planperioden fortsatt arbeide kontinuerlig med hvordan de nye arbeids- og samhandlingsvanene bør prege utformingen av vårt fysiske læringsmiljø i form av bygningsmessige og arkitektoniske løsninger mv. Spesielt vil vi se på mulighetene for en kompetanseoppbygging i samarbeid med UiOs forskningsmiljøer innen læring og pedagogikk.
 - C. *UiOs lærerutdanninger*: UiO er Norges største lærerutdanner på universitetsnivå. I avtaleperioden ønsker UiO å etablere en mer helhetlig profilering av UiOs lærerutdanninger. En viktig del av dette innebærer å videreutvikle samarbeidet med Høyskolen i Oslo og Akershus (HiOA).
 - D. *Poenggivende praksis*: UiO har som målsetting å legge bedre til rette for praksis i arbeidslivet i forbindelse med våre utdanningsprogrammer. Rammer og ordninger for poenggivende praksis er noe vi i avtaleperioden vil arbeide videre med å utvikle – i nært samarbeid med våre partnere i arbeidslivet.
 - E. *Studiepoengproduksjon*: Det er et selvstendig mål for UiO å løfte studiepoengproduksjonen per student. Hovedbildet knyttet til studiepoengproduksjon ved vår institusjon er en svakt nedadgående trend

siden 2011. Universitetsledelsen mener det er viktig at institusjonelle tiltak knyttet til økt studiepoengproduksjon i forankres i evidens, og vil derfor ta initiativ til en omfattende analyse av saksfeltet ved UiO høsten 2016/våren 2017.

2. *Økt forskningsaktivitet i Horisont 2020*: Deltakelse i det svært kompetitive forskningsprogrammet Horisont 2020 er en tydelig indikator på forskningskvalitet. UiO har økt EU-deltakelse som en av våre viktigste prioriteringer i vår årsplan – i tråd med regjeringens *Strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU*. Når det gjelder ERC-tildelinger generelt er UiO fremst i Norge; når det gjelder tilslag innenfor tematiske satsinger og enkelte fagretninger – herunder medisin og IKT – har vi et forbedringspotensial, jf. bl.a. Forskningsbarometeret 2016. Dette er noe UiO tar på alvor.

- Mulige måleparametere/milepæler relatert til dette utviklingsmålet:
 - A. *Oppfølging av EU-benchmark*: UiO har nylig gjennomført en sammenlignende undersøkelse av faktorer som påvirker deltakelse i EU-forskning med utgangspunkt i UiO og ulike europeiske universiteter. I lys av undersøkelsen er det fremkommet en rekke anbefalinger til tiltak som UiO vil implementere på vår institusjon. Tiltakene omhandler bl.a. et styrket støtteapparat for prosjekter i driftsfasen, interne incentiver for koordinatorprosjekter, og mer systematisk kompetansebygging ved institusjonen. Konkret innføring av tiltak vil besluttes høsten 2016.
 - B. *Søknader og gjennomslag innenfor de tematiske områdene i Horisont 2020*: Som indikert over ser UiO et potensial for større gjennomslag innenfor tematiske områder i Horisont 2020. Et eksempel på tiltak som vil understøtte en slik utvikling innebærer å forsterke samhandling med HSØ/OUS for bedre å utnytte det potensialet som ligger i et samarbeid i forbindelse med søknader til helseprogrammet i Horisont 2020.
 - C. *Rekruttering innen Marie Skłodowska Curie Actions (MSCA)*: UiO gjør det relativt sett godt innen MSCA – spesielt innen Initial Training Networks (MSCA-ITN) og Individual Fellowships (MSCA-IF). Dette viser at UiO allerede oppfattes som en attraktiv vertsinstitusjon for yngre internasjonale forskere. Det høye antall nettverksprosjekt rettet mot stipendiater tilsier imidlertid at vi bør kunne tiltrekke oss enda flere gode enkeltkandidater på post.doc-nivå (MSCA-IF), jf. bl.a. sammenlignbare institusjoner i Europa. UiO vil sette i gang en særskilt analyse/benchmark av sammenlignbare institusjoner som lykkes på dette området, for på denne måten utforme målrettede tiltak.

3. Mer omfattende internasjonalt forsknings-, utdannings- og innovasjonssamarbeid:

Kunnskap kjenner ingen landegrenser. Et hovedmål i vår *Strategi 2020* er at Universitetet i Oslo skal være et grensesprengende universitet, både faglig og geografisk. Det internasjonale engasjementet skal bli enda større, blant annet gjennom økt deltakelse i strategiske partnerskap, klyngesamarbeid og i det europeiske forskningsområdet. Økt internasjonalisering av utdanningene vil etter vårt syn også være med på å løfte utdanningskvaliteten ytterligere.

- Mulige måleparametere/milepæler relatert til dette utviklingsmålet:
 - A. *Europeisk universitetsnettverk*: UiO har som kjent nylig blitt medlem i et nystiftet, europeisk universitetsnettverk kalt «The Guild of European Research-Intensive Universities». Nettverket ledes p.t. av UiOs rektor, og har ambisjoner om bredt, inter-institusjonelt samarbeid innenfor forskning, utdanning og innovasjon – i tillegg til et forsterket nærvær til politiske prosesser i EU. En viktig milepæl er å få organisasjonen med tilliggende samarbeidsstrukturer i operativ drift.
 - B. *Innovasjonsløft ved UiO og samarbeidsprosjekter med internasjonalt næringsliv*: Universitetsledelsen har nylig tatt initiativ til et eget «Innovasjonsløft for UiO», og som en følge av denne satsingen vil det implementeres målrettede tiltak innenfor bl.a. utdanningsområdet i løpet av 2017-18. UiO vil innen avtaleperioden også ha som målsetting å få utviklet en struktur innenfor rammen av «The Guild» som muliggjør konkrete samarbeidsprosjekter med næringslivet – for UiOs del ideelt innen livsvitenskaps-området og våre tilhørende klyngeambisjoner.
 - C. *Studentutveksling og samarbeid med utenlandske institusjoner*: UiO har som målsetning å utvikle den internasjonale profilen på studieprogrammene og legge til rette for økt studentutveksling. Når det gjelder sistnevnte registrerer UiO at antallet utreisende utvekslingsstudenter fra UiO har falt senere år. UiO har et mål om å snu denne trenden. Også i andelen uteksaminerte studenter med utvekslingsopphold ser UiO et potensial for økning. Tiltak i denne forbindelse er innføring av et «fritt semester» ved flere studieprogrammer, samt videre satsing på nettverkssamarbeid som bl.a. Peder Sather-senteret ved University of California, Berkeley, er et eksempel på. Videre har UiO en ambisjon om å inngå flere gjensidig forpliktende avtaler om langvarig studieprogramsamarbeid med utenlandske institusjoner (eksempelvis gjennom tiltak som felles grader, doble grader, felles semestre/emner eller PhD cotutelle-avtaler) i løpet av avtaleperioden.

Vi imøteser ytterligere dialog med departementet vedrørende den videre utformingen av utviklingsavtalen og konkretisering av utviklingsmålene.

Med hilsen

Ole Petter Ottersen
rektor

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved UiO i tråd med UiOs reglement for elektronisk godkjenning

Saksbehandlere: Pål V. Pettersen m. fl.

Kunnskapsdepartementet

Dato: 15.april 2016

Deres ref.:

Vår ref.: 2016/1367

Innspill vedr. utviklingsavtale

Vi viser til Tildelingsbrev for 2016 og omtale av prosess vedr. utvikling av flerårige utviklingsavtaler, jf. Prop. 1 S (2015-2016). Som en del av denne prosessen – og som oppfølging av møtet om utviklingsavtaler i departementet 10. februar d.å. – vil det i det følgende bli gjort rede for Universitetet i Oslos (UiO) initielle innspill til utviklingsmål i den planlagte utviklingsavtalen mellom UiO og departementet.

Generelle betraktninger

Departementet ønsker at utviklingsavtaler skal bidra til tydeligere profil på institusjonene og bedre arbeidsdeling i sektoren. UiO deler dette ønsket, og er særlig opptatt av muligheten for horisontal arbeidsdeling – dvs. mellom institusjonene – for eksempel i forbindelse med små fag. Vi vil imidlertid også understreke følgende:

- Konseptet må utvikles i en skreddersøm mellom departement og den enkelte institusjon, og utviklingsavtalene må ikke gjøres generelle i et forsøk på å favne helheten i en ellers svært heterogen UH-sektor.
- Utviklingsavtaler må ikke føre til inngrep i institusjonenes autonomi, men basere seg på den enkelte institusjons egne strategier og prioriteringer.
- Det er nødvendig at utviklingsavtaler kobles opp til realiseringen av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, og at utviklingsavtaler bidrar til en bedre kobling mellom forskning og utdanning.
- Utviklingsavtaler må bidra til økt internasjonalisering.

For UiOs del ser vi den planlagte utviklingsavtalen mellom UiO og departementet primært som relevant med tanke på økt ledelsestrykk og profilering av egne strategier, prioriteringer og prosesser. Vi er tilfreds med at departementet i møtet 10. februar var tydelig på at formålet med utviklingsavtalene ikke er at departementet skal lenger inn i virksomhetsstyringen av

Rektor

Postadr.: Postboks 1072 Blindern, 0316 Oslo
Kontoradr.: Lucy Smiths hus,
Problemveien 7, 9. et., 0313 Oslo

Telefon: 22 85 63 03
Telefaks: 22 85 44 42
postmottak@admin.uio.no
www.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

institusjonene, men at avtalene skal fungere som en støtte for den enkelte institusjonens ledelse og styre. UiO deler for øvrig målsettingen om at utviklingsavtalen må gi merverdi utover dagens styringsdialog.

UiOs utgangspunkt

UiO legger følgende oppsummering av oppdraget til institusjonene til grunn for vårt innspill om utviklingsmål, jf. referat fra ovennevnte møte:

«Institusjonen skal gi innspill til ca. tre utviklingsmål for institusjonen som kan inngå i avtalen. Tre mål er en indikasjon på omfanget.

Innspillet skal begrunnes ut fra fortrinn, utviklingspotensial og -behov. Institusjonene bør synliggjøre hvordan innspillet henger sammen med institusjonens ambisjoner og den nasjonale langtidsplanen. Utviklingsmålene skal bidra til at institusjonen får en tydeligere profil og at det blir bedre arbeidsdeling i sektoren. Kvalitet i utdanning og forskning er det overordnede målet.

Målene skal være konkrete og målbare, det vil si det bør være klare målsettinger og ikke visjoner. Institusjonen skal foreslå hvordan måloppnåelse kan måles. Dette er spesielt viktig dersom det etter hvert skal knyttes midler til avtalene.

Målene skal nås innen våren 2020 (jf. varighet 3-4 år).»

Fra UiOs side er det et grunnleggende premiss for utformingen av en utviklingsavtale at denne bidrar til å videreutvikle breddeuniversitetet UiO som Norges ledende grunnforskningsinstitusjon og et internasjonalt toppuniversitet – hvor *forskning, utdanning, formidling og innovasjon* virker sammen på sitt beste. Det er som ledende grunnforskningsinstitusjon innenfor et bredt spekter av disipliner og fag UiO ønsker å utvikle seg og profileres ytterligere. Dette er godt forankret i ambisjonene i vår egen Strategi 2020¹. Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning vektlegger også viktigheten av å utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet, og at norske fagmiljøer skal tiltrekke seg og utvikle de beste talentene.

UiO ser det derfor som åpenbart at en eventuell utviklingsavtale med departementet overordnet bør ta utgangspunkt i dette, og at de ulike utviklingsområdene som fastsettes i avtalen i sum skal bidra til å videreutvikle breddeuniversitetet UiO som Norges ledende grunnforskningsinstitusjon og et internasjonalt toppuniversitet.

I Tildelingsbrevet fremgår det bl.a. «(...) at vurderingen av resultatene vil skje gjennom måleparametre eller på annen måte, som institusjonen og departementet er blitt enige om som del av avtalen.» I referatet fra møtet 10. februar fremgår det at målene skal være konkrete og målbare, og at institusjonen selv skal foreslå hvordan måloppnåelse kan måles.

¹ <http://www.uio.no/om/strategi/Strategi2020Norsk.pdf>

I likhet med departementet er UiO opptatt av at utviklingsområdene må ha tilfredsstillende målbarhet. Samtidig må de være enkle og ubyråkratiske å rapportere om. Selv om områder som innovasjon/entreprenørskap; livsvitenskapssatsingen; tverrfaglighet i forskning og utdanning; og utviklingen av fremragende utdanningsmiljøer er høyt prioriterte for UiO – og således kunne vært svært aktuelle som tema i en utviklingsavtale – finner vi at disse i varierende grad er tilstrekkelig målbare for formålet. Vi er likevel opptatt av at disse prioriteringene tydelig gjenspeiles i utviklingsmålene, jf. under.

Mulige utviklingsmål

UiO foreslår på denne bakgrunn *økt internasjonalisering basert på grunnforskning av høyeste kvalitet* – innenfor et bredt spekter av fag og disipliner – som overordnet tema for en eventuell utviklingsavtale mellom UiO og departementet, operasjonalisert gjennom følgende utviklingsmål:

- *Økt internasjonal forskningsaktivitet/-finansiering:* Deltakelse i det svært kompetitive forskningsprogrammet Horisont 2020 er en tydelig indikator på forskningskvalitet. UiO har økt EU-deltakelse som en av våre viktigste prioriteringer – i tråd med regjeringens Strategi for forsknings- og innovasjonssamarbeidet med EU. Når det gjelder ERC-tildelinger – hvor kvalitet i grunnforskningen er det eneste måleparameter – er UiO fremst i Norge; når det gjelder tilslag innenfor tematiske satsinger har vi et forbedringspotensial. Ved siden av fortsatt vekst i ERC og i øvrige deler av rammeprogrammet, vil UiO særlig legge til grunn en vekst i aktiviteten innenfor livsvitenskaps- og innovasjonsfeltet – bl.a. ift. muliggjørende teknologier.
- *Økt internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid:* Forskning kjenner ingen landegrenser. Et hovedmål i vår Strategi 2020 er at Universitetet i Oslo skal være et grensesprengende universitet, både faglig og geografisk. Det internasjonale engasjementet skal bli enda større, blant annet gjennom økt deltakelse i strategiske partnerskap og i det europeiske forskningsområdet. I tillegg til å måle deltakelse i Horisont 2020 vil vi vurdere nærmere om vi kan måle hvor mange internasjonale patenter som siterer UiOs forskning; antall vitenskapelige publikasjoner med utenlandske samarbeidspartnere; antall innvilgede NFR-prosjekter som inkluderer utenlandske samarbeidspartnere; og evt. forskeropphold ved utenlandske institusjoner av en viss varighet
- *Økt internasjonalisering av utdanningene hjemme og ute:* For et forskningsuniversitet er forskning nært knyttet til – og avhengig av – utdanningsvirksomheten ved institusjonen. UiO har som ambisjon både å knytte forskning og utdanning enda tettere sammen, og samtidig bidra til økt internasjonalisering av utdanningene. Det har nylig kommet en rapport fra SIU om studentutveksling fra Norge som måler andelen ferdige kandidater som i løpet av sitt studium har gjennomført utenlandsopphold av en viss varighet. Resultatene viser at UiO har et potensial for forbedring på dette området, noe vi i lys av vår Strategi 2020 har som ambisjon å gjennomføre. I tillegg vil deltakelse i Erasmus+, samt antallet engelskspråklige utdanningstilbud (program/kurs), kunne være måleparameter.

Vi opplever at disse utviklingsmålene i stort er i tråd med Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, særlig i forhold til de langsiktige prioriteringene om muliggjørende teknologier; et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv; og verdensledende fagmiljøer.

Vi imøteser ytterligere dialog med departementet både om våre initielle innspill om utviklingsmål, samt den videre utformingen av utviklingsavtalen. Blant annet vil vi være interessert i departementets tilbakemelding om evt. å utforme milepæler i utviklingsavtalen.

Med hilsen

Ole Petter Ottersen
rektor

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved UiO i tråd med UiOs reglement for elektronisk godkjenning

Saksbehandlere: Pål Vegard M. Pettersen, Per Heitmann og Magnus Otto Rønningen.

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Universitetet i Oslo
Postboks 1072 Blindern
0316 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

16/2267-

29.06.2016

Etatsstyring 2016 - Tilbakemelding til Universitetet i Oslo -

Vi viser til etatsstyringsmøtet mellom Universitetet i Oslo og Kunnskapsdepartementet 3. juni 2016.

Vedlagt er en skriftlig tilbakemelding til Universitetet i Oslo fra departementet på bakgrunn av *Årsrapport (2015-2016)*, tilstandsrapporten for høyere utdanning 2016, resultatrapporteringen til DBH og dialogen i møtet. Departementets tilbakemelding på universitetets innspill til mål i utviklingsavtalen er også vedlagt.

Departementet forventer at universitetet setter i verk nødvendige tiltak for å følge opp tilbakemeldingen.

Departementet vil informere om hvilke institusjoner det skal være etatsstyringsmøte med i 2017 i tildelingsbrevet for 2017.

Med hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Christoffer Wiig
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Kopi til:

Riksrevisjonen

1. Etatsstyring 2016 – Tilbakemeldinger til Universitetet i Oslo
2. UiO – Tilbakemelding på innspillet til mål i utviklingsavtalen 2016

Riksrevisjonen

Etatsstyring 2016

Tilbakemeldinger til Universitetet i Oslo

Etatsstyringsmøtet	
Dato og tid:	3. juni 2016 kl. 09.00-12.00
Sted:	Kunnskapsdepartementet
Møtedeltakelse fra institusjonen:	Ole Petter Ottersen, rektor
	Anne-Marie Engel, styremedlem
	Idar Kreutzer, styremedlem
	Sofie Høgestøl, styremedlem
	Hans Christian Paulsen, styremedlem
	Gunn-Elin Aa. Bjørneboe, universitetsdirektør
Møtedeltakelse fra departementet:	Toril Johansson, ekspedisjonssjef
	Rolf L. Larsen, avdelingsdirektør
	Jana Weidemann, avdelingsdirektør
	Erik F. Øverland, seniorrådgiver
	Gunn Gallavara, seniorrådgiver
	Martin Heitmann, seniorrådgiver
	Mai-Lin Hofsoy, seniorrådgiver
	Christoffer Wiig, seniorrådgiver

Profil og utviklingsstrategi

Universitetet i Oslo (UiO) er et solid breddeuniversitet med grunnforskningsmiljøer innen en rekke fagområder, som også gjør seg gjeldende internasjonalt. UiO ønsker å styrke sin posisjon som et ledende universitet med fremragende forskning og utdanning. UiO har ambisjoner om å bli et av de beste universitetene i Europa, være et faglig kraftsenter, en strategisk aktør og en ettertraktet partner i internasjonalt samarbeid.

UiO arbeider systematisk med studiekvalitet, og vil fastsette en overordnet visjon for utdanningsvirksomheten. UiO arbeider med å koordinere institusjonens støttefunksjoner og vurderer å etablere et Teaching Academy. Departementet finner etableringen positiv og ser frem til det videre arbeidet og fremtidige resultater.

UiO har en sterk posisjon i det nasjonale UH-landskapet. UiO er blitt en betydelig innovasjonsaktør og vil styrke sitt innovasjonsarbeid gjennom etablering av klynger. Departementet støtter UiOs ambisjoner, både de innovasjonsrelaterte og den tydelige internasjonaliseringsambisjonen. En konsekvens av UiOs ambisjoner er at universitetet måler seg opp imot institusjoner i Europa eller andre steder i verden som kan vise til svært gode resultater innenfor utdanning og forskning. Spesielt positivt er det at UiO har tatt en rolle i etableringen av "the Guild of European Research Intensive Universities".

I etatsstyringsmøtet 2016 ble strategier, resultater og utfordringer diskutert i lys av nasjonale prioriteringer og strategier. I møtet ble også utkastet til utviklingsavtale med departementet diskutert.

UiO har etablert tre tverrfaglige satsingsområder, UiO:Energi, UiO:Norden og UiO:Livsvitenskap. Strategien for livsvitenskap har som mål å sikre Norge internasjonal konkurransekraft innen dette fagområdet. Satsingsområdene er innen helse, miljø, klima og energi. Departementet ser positivt på dette.

Departementet ser at universitetet bruker SAB-rapporten aktivt til å øke gjennomføringskraften i egen organisasjon. UiOs Strategic Advisory Board (SAB) pekte blant annet på tverrfaglighet og behovet for en mer utadvendt organisasjon som viktige utviklingsområder for UiO. UiO har fulgt opp SAB-rapporten gjennom arbeidsgrupper på fire områder: utdanningskvalitet, forskningskvalitet, tverrfaglighet og organisasjons- og beslutningsstruktur. Flere tiltak for oppfølging av SAB-rapporten er integrert i årsplanen, og UiO vil jobbe videre med gjennomføringen utover høsten.

Departementet har merket seg UiOs forslag for å styrke innovasjonsarbeidet. Målet er å kommersialisere forskning og å skape arbeidsplasser. Arbeidet inkluderer forslag om ny indikator for innovasjon, viserektor med ansvar for innovasjon og at innovasjon skal bli en viktigere del av studier. Departementet har stor respekt for strategien og for de resultater UiO har å vise til, og gir sin tilslutning til universitetets strategiske vurderinger på dette området.

Det er også positivt at UiO vil arbeide mer systematisk med karrierer for personale i vitenskapelig stilling. Departementet vil følge med på dette arbeidet, og er opptatt av hvordan universitetet tar innstegsstillingen i bruk.

UiO har sammen med Høgskolen i Oslo og Akershus utredet en arbeidsdeling. Det er behov for å se utdanningsløp ved de to institusjonene i sammenheng. Rapporten forelå 1. juni 2016. Departementet ser frem til oppfølgingen av rapporten.

Resultater og måloppnåelse

Departementet har gjort en vurdering av institusjonens resultater for de fire sektormålene og styringsparameterne og måltallene som departementet har fastsatt, basert på universitetets samlede rapportering.

Universitetet har gode resultater og resultatutvikling på flere områder:

Departementet er fornøyd med UiOs systematiske arbeid for å videreutvikle institusjonens interne system for kvalitetssikring og kvaliteten i studieporteføljen på bachelor-, master- og doktorgradsnivå. Arbeidet har ført til endringer i prosedyrer og andre plandokumenter, og ikke minst har det preget budsjettfordelingen. For doktorgradsstudiene har kvalitetsarbeidet ført til at flere fakultet har iverksatt tiltak for å bedre veiledningen og styrke kursdelen. Departementet mener at utdanningslederprogrammet vil bidra til å bygge

kvalitet fra bunnen av. Departementet oppfordrer til fortsatt innsats på området og ser frem til resultatene fra arbeidet.

UiO har gjennomført digital eksamen for omtrent 15 000 studenter i 2015, tross tekniske utfordringer. Departementet er tilfreds med dette og har forventninger til at arbeidet med digital læring og vurdering vil øke betydelig i årene fremover.

UiO synes å arbeide godt mot EUs forskningsprogrammer, og ligger best an sammenliknet med de andre UH-institusjonene i Norge når det gjelder finansiell uttelling. UiO er også den desidert sterkeste institusjonen i Norge når det gjelder European research council-stipendier (ERC). Det er likevel et spørsmål om UiO skal si seg fornøyd med å være på 8. plass i Norden. ERC synes å være hovedfokuset i den strategiske EU-satsingen. Regjeringen har lansert en ambisiøs strategi for Norges deltakelse i Horisont2020. Her er både ERC og prosjekter med omfattende industriell deltakelse viktige. Det er derfor viktig at UiO opprettholder og videreutvikler sitt engasjement overfor Horisont2020 og utnytter hele bredden av programmene.

UiO gjør det meget godt mht publiseringspoeng per faglige stilling og uttelling fra Forskningsrådet. Samtidig har UiO hatt en betydelig økning i antallet forretningsideer fra 2014 til 2015. Gjennom selskapet Invent2 har UiO også styrket innovasjonsarbeidet betraktelig de siste årene.

Kvinneandelen på professornivå er noe over det nasjonale gjennomsnittet, med ca. 30 pst. kvinnelige professorer. UiO ser ut til å arbeide godt med likestilling gjennom handlingsplanen, og har fremgang på området. Departementet oppfordrer til fortsatt innsats her.

Universitetet har også forbedringspotensial på flere områder. Departementet vil trekke frem følgende forbedringsområder:

1. Gjennomstrømningen på bachelorgradsstudiene ved UiO er lav. Departementet har forventninger til at UiO jobber videre med å identifisere årsaker og iverksette tiltak for å øke gjennomstrømningen. Departementet forventer også en øking i andelen doktorgradskandidater som gjennomfører innen 6 år og andelen studenter på master- og bachelorgradsnivå som gjennomfører på normert tid.
2. UiO har ikke fylt kandidatmåltallene for flere helsefag, lektorutdanningen og praktisk-pedagogisk utdanning (PPU). UiO må utvikle målrettede tiltak slik at kandidatmåltallene fylles.
3. Departementet har merket seg at andelen utreisende utvekslingsstudenter generelt er synkende og nå under gjennomsnittet for statlig sektor. Departementet registrerer at andelen inn- og utreisende Erasmus+-studenter øker og at UiO over flere år har hatt en jevn økning i antallet innreisende utvekslingsstudenter. Departementet forventer at UiO arbeider videre med å utnytte mulighetene i Erasmus+ og legger til rette for at flere studenter får muligheten til studentutveksling. Utviklingsavtalen kan spille en viktig rolle her.

4. Både innreisende og utreisende forskere på mobilitetsprogrammet MSCA er viktig med tanke på rekruttering, på å bidra til karrierebygging hos unge forskere og for senere suksess i ERC. Universitetets deltakelse i programmet er begrenset, og departementet forventer derfor at UiO øker sin innsats.
5. Midlertidigheten ved UiO er økt noe siden 2014 i faglige-, administrative- og støttestillinger, til tross for at UiO er blitt pålagt å utarbeide en handlingsplan for å redusere antallet midlertidige tilsetninger. Departementet forventer at UiO arbeider planmessig for å redusere midlertidigheten i tiden fremover.

Øvrige tilbakemeldinger

UiO peker på et stort behov for vedlikehold og oppgradering av bygg. En vesentlig del av dette er historiske bygg, som UiO peker på som en spesiell utfordring. Departementet ser positivt på at UiO selv har økt innsatsen for vedlikehold og oppgradering av egen bygningsmasse de senere årene, men ser også at bidrag fra staten er nødvendig. Departementet registrerer UiOs prioriteringer i masterplanen for eiendomsforvaltning, herunder hvilke behov UiO vil løse innenfor egne rammer og hvilke behov universitetet mener departementet må ta ansvar for. UiOs masterplan har generelt blitt et solid og forbillidlig dokument, som også peker på utfordringer knyttet til rammebetingelsene for en selvforvaltende institusjon som UiO.

UiO har flere store og krevende bygg under prosjektering: Livsvitenskapsbygget, Vikingtidsmuseet og Veksthuset. Skisseprosjektering av nybygg for odontologi startes opp i 2016. UiO har bidratt med konstruktiv holdning i planleggingen av disse prosjektene.

Nye læringsformer, arbeidsformer og arbeidsredskaper, ikke minst innenfor IKT, krever og legger til rette for nye måter å planlegge og sikre arealeffektivitet. I det videre arbeidet med utvikling av campus ber departementet universitetet om å gjøre funksjons- og behovsanalyser som legger til rette for en fremtidsrettet og god utnyttelse av hele campus når det er behov for endringer. Departementet ser positivt på at UiO har oppmerksomhet rundt mekanismer som kan forebygge at enheter kan disponere for mye areal.

Departementet kartlegger regelmessig institusjonenes oppfølging av nye tildelte studieplasser. En gjennomgang av tallene viser at UiO ser ut til å ha god måloppnåelse på studieplasser gitt innenfor prioriterte fagområder, og at det totalt sett er en økning i avlagte studiepoeng ved UiO i de senere årene. Departementet mangler informasjon om hvordan strategiske studieplasser er disponert, og ber om at UiO i neste årsrapport redegjør særlig for tildelingen av disse.

Departementet viser til tildelingsbrevene for 2015 og 2016 og regjeringens mål om økning av antall lærlinger i statsforvaltningen. Departementet har i den forbindelse uttrykt en forventning om at universitetene og de statlige høyskolene samlet sett har økt antall lærlinger med 50 pst. i forhold til 2014 innen utgangen av 2016. UiO har få lærlinger i forhold til sin størrelse, målt pr. oktober 2015. Departementet forutsetter at UiO øker antall lærlinger innen oktober 2016 for å bidra til at sektoren samlet sett når målsettingen.

Kunnskapsministeren la i oktober 2015 frem Panorama, regjeringens strategi for høyere utdannings- og forskningssamarbeid med Brasil, India, Japan, Kina, Russland og Sør-Afrika

(2016-2020). Panorama-strategien skal tilrettelegge for mer samarbeid av høy kvalitet på områder av særlig interesse for Norge, og følges blant annet av økonomiske virkemidler for langsiktig institusjonssamarbeid med disse landene. Departementet forventer at institusjonene benytter disse virkemidlene aktivt til å bygge opp under egne planer og strategier for økt internasjonalisering og kvalitetsutvikling.

Universitetet i Oslo - Tilbakemelding på innspillet til mål i utviklingsavtalen 2016

Overordnet vurdering

Universitetet i Oslo har i kraft av sin størrelse og sin faglige tyngde stor betydning for utviklingen av norsk høyere utdanning. Universitetets innspill til utviklingsavtale treffer godt både når det gjelder institusjonens strategi og forventningen til universitetets nasjonale rolle. Utkastet underbygger universitetets profil og ambisjoner om å styrke sin internasjonale posisjon. Det er positivt at UiO fremhever at utviklingsmålene skal gagne Norge, og at UiOs deltakelse på den internasjonale arena skal komme flere til gode. Departementet vil imidlertid påpeke at universitetets utviklingsmål er for lite konkrete.

Departementet ønsker en utviklingsavtale som gir universitetet drahjelp til gjennomføring av viktige tiltak og prioriteringer for å nå målene og realisere universitetets strategiske plan, Strategi 2020. Da er det viktig at universitetet er tydelig på hvordan utviklingsavtalen kan gjøre en forskjell, og på hvilken måte departementet gjennom avtalen kan bidra til at universitetet lykkes med å nå målene. Utviklingsavtalen innebærer ikke at departementet fastsetter virksomhetsmål – det er delegert til institusjonen. Utviklingsavtalen skal heller ikke begrense styrets handlingsrom, men tvert imot styrke styrets arbeid i den retningen som er valgt. Varigheten på avtalen/milepælen for vurdering av resultater er våren 2020, men i tentativ fremdriftsplan for oppfølging av avtalene er det lagt opp til at nytt styre kan forhandle avtalen våren 2018.

Når det gjelder målformuleringene, forventer departementet at styret jobber videre med å konkretisere disse. Det er viktig med tydelige mål som synliggjør hva UiO ønsker å oppnå og relevante indikatorer/styringsparametere (kvalitative eller kvantitative) som kan vise om resultatutviklingen er i tråd med målsettingene. Det kan være utfordrende å måle resultater med kvantitative indikatorer innenfor tidsperioden for avtalen, og departementet oppfordrer UiO til å se på om det kan være tjenlig med kvalitative indikatorer/evaluering av oppnåelse på milepæler. Det er viktig at styret har oppmerksomhet på hvordan målene i utviklingsavtalen skal tilpasses og virke sammen med den øvrige målstrukturen for universitetet.

Det er positivt at universitetet er opptatt av hvordan avtalene kan bidra til bedre arbeidsdeling mellom institusjonene i sektoren, for eksempel når det gjelder små fag. Siden utviklingsavtalen er en prøveordning med noen utvalgte institusjoner, kan dette være vanskelig å få til i piloten. Departementet vil være positiv til slike initiativ, og vil se nærmere på denne problemstillingen i dialog med institusjonene i det videre arbeidet med utviklingsavtaler. En differensiert sektor med høy kvalitet er et mål.

Departementet ber om at styret, i lys av dialogen i møtet og departementets oppsummering nedenfor, foretar en ny vurdering av målformuleringene, mulige styringsparametere og indikatorer. Departementet vil i løpet av kort tid sende et felles brev til de fem pilotinstitusjonene som skal ha utviklingsavtaler fra 2017. Departementet vil i den sammenheng gjøre nærmere rede for tidsplan for reviderte innspill og videre prosess.

Utviklingsmål 1: Økt internasjonal forskningsaktivitet/-finansiering

UiO har økt EU-deltakelse som en av sine viktigste prioriteringer – i tråd med regjeringens EU-strategi. UiO er fremst i Norge på ERC-tildelinger, men har forbedringspotensial når det gjelder de tematiske satsingene. Ved siden av fortsatt vekst i ERC, vil UiO særlig prioritere vekst i aktiviteten innenfor livsvitenskaps- og innovasjonsfeltet – bl.a. muliggjørende teknologier. Departementet støtter en slik prioritering, og vil oppfordre universitetet til spesielt å vurdere økt innsats innen medisin og IKT, der Norge i dag gjør det dårligere enn vi kunne forvente. For øvrig kan det være aktuelt å knytte målene mot fagområder i regjeringens langtidsplan.

Utviklingsmål 2: Økt internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid

Et hovedmål i Strategi 2020 er at Universitetet i Oslo skal være et grensesprengende universitet, både faglig og geografisk. Det internasjonale engasjementet skal bli enda større, blant annet gjennom økt deltakelse i strategiske partnerskap innen det europeiske forskningsområdet. Dette utviklingsmålet bør utformes slik at det skiller seg tydeligere fra det første målet, eksempelvis ved å knyttes nærmere opp til internasjonalt innovasjons- og klynge-samarbeid. Sammenlikningen med gode institusjoner internasjonalt, og særlig i Europa, bør tilstrebes. UiO bør også vurdere om studentenes rolle i innovasjon kan inngå i dette målet.

Utviklingsmål 3: Økt internasjonalisering av utdanningene hjemme og ute

UiO har som ambisjon å knytte forskning og utdanning enda tettere sammen, og samtidig bidra til økt internasjonalisering av utdanningen, herunder styrke studentmobiliteten, både Erasmus+ og annen studentutveksling, og muligheten for flere engelskspråklige studietilbud.

Departementet mener det er viktig for et stort universitet med internasjonale ambisjoner å ha mål for utdanningsvirksomheten. UiO har et potensial for økning både i antallet innreisende og utreisende utvekslingsstudenter. Ikke desto mindre er det et spørsmål om utviklingsmålet kun skal knyttes til studentutveksling, eller om det også kan omfatte andre former for internasjonalisering av studietilbudene hjemme. Dette kan for eksempel være samarbeid med utenlandske institusjoner som kommer alle studenter på et studieprogram til gode, workshops i samarbeid med utenlandske institusjoner, praksis i utlandet eller andre aktiviteter som del av studietilbudet.

Departementet er kjent med at det har vært en engasjerende debatt ved UiO denne våren om utdanningskvalitet- og visjoner. Departementet ber universitetet også vurdere å innarbeide utdanningskvalitet i utviklingsmål 3.

UiO er en stor lærerutdanningsinstitusjon, og departementet ber universitetet om å vurdere hvorvidt lærerutdanning kan inngå i målet.

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

16/2267-

29.06.2016

Videre prosess for utviklingsavtale

Vi viser til prøveordningen med utviklingsavtale for fem utvalgte institusjoner og dialog om formål og innhold på seminar 10. februar, fellesmøte 29. april og i etatsstyringsmøtet med den enkelte institusjon i vår. Departementet har i tilbakemelding etter etatsstyringsmøtene bedt om at styrene foretar ny vurdering av målformuleringene og mulige styringsparametere (kvalitative eller kvantitative). Tidsperspektivet som skal legges til grunn er 3-4 år, dvs. våren 2020. Vi viser for øvrig til tentativ plan for oppfølging av avtalene, vedlagt referatet fra seminaret i februar.

Departementet ønsker å legge opp til en prosess for høsten, slik at utviklingsavtalen for den enkelte institusjonen kan inngå i tildelingsbrevet fra 2017. Vi vurderer også behovet for et fellesmøte.

Vi ber om at institusjonene sender reviderte innspill til utviklingsavtalen **innen 15. september 2016**. Deretter vil vi legge opp til dialog med den enkelte institusjonen for å komme frem til en omforent tekst til tildelingsbrevet. Dersom fristen 15. september passer dårlig, for eksempel på grunn av tidspunkt for styremøter, ber vi om at det tas kontakt med departementet for justert frist.

Vi ber også om at hver institusjon utpeker en kontaktperson for det videre samarbeidet og melder dette til seniorrådgiver Mai-Lin Hofsåy: Mai-Lin.Hofsoy@kd.dep.no .

Med hilsen

Rolf L. Larsen (e.f.)
fung. ekspedisjonssjef

Mai-Lin Hofsåy
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Adresseliste

Høgskolen i Sørøst-Norge	Postboks 235	3603	KONGSBERG
Høgskolen i Østfold		1757	HALDEN
Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet		7491	TRONDHEIM
Universitetet i Oslo	Postboks 1072 Blindern	0316	OSLO
Universitetet i Stavanger		4036	STAVANGER